

Leishmaniasis

Leishmaniasis är en parasitsjukdom som orsakas av en protozo. Sjukdomen förekommer i tropiska och subtropiska områden i Europa, Afrika, Asien och i Syd- och Mellanamerika. Infektionen manifesteras i 3 huvudformer: visceral, kutan och mukokutan leishmaniasis.

Leishmania-parasiter kan påvisas mikroskopiskt i Giemsa-färgat utstrykspreparat. Denna metod ger ett snabbt svar, men har begränsad känslighet. *Leishmania*-parasiter kan även påvisas molekylärbiologiskt genom PCR-metodik samt efter odling i speciellt odlingsmedium (RPMI). Dessa metoder har betydligt högre känslighet och vid positivt prov kan även en art-bestämning göras vilket är avgörande för den kliniska handläggningen.

På klinisk mikrobiologi, SU/S utförs endast mikroskopi, men alla prover kommer efter mikroskopisk analys automatiskt att skickas vidare till Folkhälsomyndigheten för PCR och odling.

Det finns även serologiska metoder som kan användas vid frågeställning visceral eller mukokutan leishmaniasis. Vid kutan leishmaniasis har serologi låg känslighet. Serologi utförs endast på Folkhälsomyndigheten.

Provtagning

Kutan leishmaniasis

- Vävnadsprov från sårkant (biopsi med skalpell eller 4 mm stans) samt utstryk från hudskrap taget från botten av lesionen.
- Provtagning görs sterilt efter noggrann och kraftig rengöring av såret med tvål och vatten och efterföljande desinfektion med 70% alkohol. Minimera mängd lokalbedövning (kan hämma tillväxt av promastigoter vid odling).

Mucokutan leishmaniasis

- Vävnadsprov samt utstryk på objektsglas från den aktiva mukokutana lesionen

Visceral leishmaniasis

- Benmärgsaspirat (utstryk samt aspirat som sprutas ned i EDTA-rör)
- Blod (EDTA-rör)
- Vävnadsprov och/eller aspirat från lever, mjälte, lymfkörtel eller annan vävnad.

Utstryk görs på objektsglas, får lufttorka och läggs i transporthylsa.

Vävnadsprover läggs i sterilt rör med lite NaCl.

Prover skickas omgående (i rumstemperatur) till Klinisk mikrobiologi, bakteriologiska laboratoriet vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset. Obs! Kontakta Parasitlab SU/S (tel 031-3424546) innan prov skickas.

Analysmetoder

1. Analys "Leishmania"

Analysprincip

Giemsa färgning av utstryk och mikroskopi utförs på klinisk mikrobiologi SU/S. Alla prover som inkommer till klinisk mikrobiologi SU/S kommer efter mikroskopisk analys att skickas vidare till Folkhälsomyndigheten för PCR och/eller odling. För vidare information kring PCR/odling, se [Mikrobiologi & laboratorieanalyser — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se).

Remiss

[Bakteriologiska laboratoriets remiss.](#)

Följande uppgifter skall anges på remissen:

- Provtagningsdatum
- Typ av provmaterial
- Aktuellt land
- Ev immunsuppression
- Om ny infektion eller misstänkt relapsinfektion

Svarsrutin

Förekomst eller ej av Leishmania amastigoter i mikroskopi. Svar på mikroskopi svaras ut elektroniskt inom 3 dygn från dess att provet ankommer till oss. För de kunder som inte är elektroniskt anslutna skickas provsvaren per fax eller brev. Svar på PCR och odling kommer att tilläggas besvaras senare. För svarstid avseende PCR/odling, se Folkhälsomyndighetens hemsida.

2. Serologi

Utförs på Folkhälsomyndigheten, www.folkhalsomyndigheten.se. Prov skall skickas direkt till Folkhälsomyndigheten.

Tänk på:

Både remiss och prov måste märkas med rätt identitet, önskad analys och provtagningsdatum.

Läs mer

[Provtagningsmateriel mikrobiologi](#)

[Remiss](#)